

SÈRIE 3**Exercici 1** (3 punts)

1.1. La vinyeta constitueix la unitat mínima d'acció en el desenvolupament d'un còmic. És també cadascun dels enquadraments dels dibuixos que formen part d'una sèrie que relata una història en un còmic. (1 punt)

1.2. Són un recurs per resoldre la manca de moviment i estatisme del còmic. Les línies cinètiques són artificis gràfics que simbolitzen la mobilitat dels personatges i dels objectes. (1 punt)

1.3. L'ideograma és un petit dibuix que es fa servir per a substituir conceptes abstractes com l'amor, dolor o son. Els ideogrames dibuixats poden ser molt variats, tot i així hi ha una sèrie d'elements universalment acceptats, com el cor per l'amor o la bombeta que s'encén com a símbol d'una idea. Es valora positivament qualsevol aportació original de l'alumnat si es prou entenedora com a metàfora visual del que es demana.
(1punt)

OPCIÓ A

2.1. Es tracta de dibuixar un guió il·lustrat de nou plans. No es valora tant la qualitat dels dibuixos com la demostració que l'alumne ha entès i sap aplicar els diferents tipus de plans. A sota (o al costat) de cada dibuix l'alumne ha d'identificar correctament de quin tipus de pla es tracta, bé amb el nom complet o amb les abreviatures habituals per tal de reconèixer els plans demanats a l'enunciat.
(3 punts)

2.2. El concepte de *cinema d'autor* neix a la revista *Cahiers du Cinéma* i es refereix al cinema on la pel·lícula és una obra exclusivament del director, més enllà dels estudis o de les pressions de la indústria, la qual cosa li dona més llibertat. Entre les seves principals característiques els alumnes poden identificar:

*Creació al marge dels estudis i la indústria cinematogràfica (es pot confondre amb el *cinema independent*);

*Visió particular de la societat que l'envolta;

*Tractament audiovisual propi i gairebé exclusiu del director;

*Elements identificables en l'obra, com ara la simbologia o la temàtica recurrent;

*Creació d'un corpus identificable amb el conjunt de les seves obres;

*Treball recurrent amb els mateixos actors o actrius, muses de les seves obres;

*Tractament de temes conflictius o que inviten a la reflexió del públic.

(2 punts)

2.3. El *fora de camp* és l'acció que succeeix fora del enquadrament de la càmera però que forma part de la escena, i es percep o bé per la mirada dels personatges, perquè el mateix enquadrament ho suggereix o perquè l'espectador es pot imaginar allò que passa més enllà de les imatges que ens mostra el director. Té una funció narrativa clara ja que amaga conscientment algunes situacions que el director no vol mostrar, i pot provocar ansietat o portar a engany, tot fent pressuposar coses diferents a les que veritablement passen en l'acció.

La *veu en off* és un recurs narratiu on un narrador, sense que l'espectador el vegi, explica els fets des de fora de l'acció. Aquest narrador ubica la història en el temps i l'espai, dóna pas als personatges i pot servir de transició entre les accions. En ocasions la *veu en off* pot correspondre a un dels personatges de la història.

(2 punts)

OPCIÓ B

2.1.

Elements formals:

Es tracta de veure la capacitat de l'alumne d'analitzar el llenguatge audiovisual que s'ha utilitzat en la creació de la imatge.

Estem davant d'una imatge que pertany al camp de la publicitat i que, per tant, obeeix a les regles bàsiques de la construcció del missatge publicitari: els protagonistes són l'envàs de l'aigua i la dona que simbolitza a la vegada l'aigua i la puresa. Hi ha una clara preponderància d'elements iconogràfics, verticalitat i gairebé absència de text, al marge del propi nom de la marca, situat al final del ordre de lectura que seria natural (a l'últim quadrant dret) i l'eslògan de la campanya que està centrat a sobre del tap de l'ampolla, la qual cosa marca un ordre de lectura diferent a l'esperat (de baix a dalt).

Valors estètics:

Es valora la capacitat de l'alumne per captar l'expressivitat de la imatge que analitza.

La imatge recorre a un disseny gràfic que utilitza la textura i els colors blaus associats a l'aigua per recrear la imatge visual de la puresa en una dona que flota per sobre d'una ampolla de Solán de Cabras. Al voltant de la silueta l'autor ha inclòs diverses bombolles d'aigua per reforçar l'idea que la dona només és aigua pura sense cap artifici ni afegit. L'objecte i el fons que l'emmarquen estan dominats per una gamma cromàtica freda que va del blanc al blau cel, fins al blau marí (gairebé negre). Els colors imiten la gamma cromàtica de l'aigua per transmetre que Solán de Cabras és aigua pura.

Valors de significat:

Són els valors connotatius i denotatius de les imatges que analitzen els alumnes.

Estem davant una imatge icònica que vol portar a l'inconscient de l'espectador les sensacions de puresa, frescor i salubritat que tradicionalment s'associen a l'aigua de brollador. La dona respon al cànon de bellesa que associaríem a algú estèticament maco i sembla veritablement flotar amb el vestit que porta, i aconsegueix una imatge representativa de la puresa de l'aigua. La gamma de colors volen a la vegada representar la imatge de marca de Solán de Cabres i significar aigua pura, amb la qual cosa s'aconsegueix un cromatisme en concordança amb la marca. A la vegada ens transmet una imatge de sofisticació i elegància que situen la marca a un nivell per sobre en la percepció de qualitat que es vol transmetre respecte a la resta d'aigües del mercat. Solán de Cabras és un producte car, i per tant associa la seva imatge amb el bon gust que s'espera d'un producte destinat a un públic d'alt nivell adquisitiu.

(3 punts)

2.2.

***Imatge icònica:** la imatge comparteix algunes característiques amb el seu referent, amb un determinat grau.

***Imatge figurativa realista:** Les imatges figuratives realistes són les que representen de manera detallada l'aparença externa dels objectes, els llocs o les persones, tot imitant els seus trets, proporcions, colors i textures.

Es valora positivament qualsevol aportació original de l'alumnat si es prou entenedora com a imatge icònica i com a imatge figurativa realista demanades.

(2 punts)

2.3. La imatge pertany al gènere de la *fotografia publicitària*. Aquesta es caracteritza per la seva capacitat de transmetre un concepte al producte que fotografia per promoure l'acció de compra en el consumidor. Entre les seves característiques poden destacar:

*Utilització de noves tecnologies en la postproducció;

*Intenció d'influenciar en el consumidor;

*Ús de l'estètica en la composició fotogràfica;

*Recerca de l'originalitat;

*Recerca de l'impacte visual;

*Preponderància de la marca;

*Aparició d'eslògans;

*Adaptació a finalitats comercials.

(2 punts)

SÈRIE 4**Exercici 1** (3 punts)

1.1. El *salt endavant* es un recurs narratiu que consisteix a muntar darrere d'una seqüència una altra que transcorre temps després, per retornar al moment present de la narració. És un recurs d'anticipació del relat cinematogràfic. (1 punt)

1.2. La *càmera subjectiva* és una tècnica que consisteix a mostrar mitjançant la càmera tot el que està veient el personatge. Es a dir, la càmera mostra allò que observa l'actor, actua com si fos els seus ulls. Tot i que és un recurs narratiu que es fa servir sovint al cinema, una de les poques pel·lícules rodades íntegrament amb càmera subjectiva és *La Dama del Lago*, de Robert Montgomery, 1947. (1 punt)

1.3. Tràveling. (1 punt)

Exercici 2 (7 punts)**OPCIÓ A**

2.1. Es valorarà la capacitat d'anàlisi visual de la imatge proporcionada i la corresponent argumentació. Es previsible que l'alumne o alumna no podrà desenvolupar – o ho farà de manera intuïtiva- els aspectes que no es puguin deduir d'una anàlisi purament visual o dels quals no se'ls proporciona informació. Es valorarà molt positivament la utilització abundant de terminologia pròpia de la matèria i parcialment, encara que l'anàlisi no sigui del tot precisa.

A tall de referència i context, tot destacant els aspectes que s'haurien d'enfocar en l'anàlisi:

-Ordre de lectura i recorreguts visuals: Es tracta d'un pla general on la llei de terços fa que ens fixem en les figures dels soldats col·locats entre el centre i els terços inferiors de la dreta de la imatge; de fet coincideix un dels punts de secció amb les mans dels soldats a l'asta. L'espectador llegeix la imatge d'esquerra a dreta i de dalt a baix, i es fixa primer en la bandera i després en els marines.

La vegetació i les restes que hi ha al cim no resten protagonisme a la bandera, tota vegada que la seva alçada és molt inferior a la de les persones.

-Estructura dels elements que componen la imatge: Els alumnes poden respondre de la diagonal del format que es fa preminent on hi ha dos punts de fuga en la fotografia. D'una banda, a la part esquerra ressalta la bandera que oneja al vent; de l'altra, el protagonisme de la imatge és a sobre de les persones situades en la banda dreta, de tal manera que trobem un segon punt de fuga amb una perspectiva lateral o oblliqua. Podem parlar d'un cel obert sense cap element que contrasti amb les fustes que es confonen amb els soldats.

-Valoració cromàtica i textures: Respecte a les textures, trobem dues variants, una està donada pel cel i el paisatge de fons que sembla boirós i difuminat. Per contra, tenim el cim del turó, els soldats i la bandera que, en contraposició, estan molt bé definits. Malgrat que cap d'ells està mirant a la càmera, es reconeix fàcilment l'uniforme que porten i la bandera del seu país.

(3 punts)

2.2. Es valorarà molt positivament la utilització abundant de terminologia pròpia de la matèria. A tall de referència i context, destaquem els aspectes que haurien d'enfocar els alumnes:

Es tracta d'una fotografia analògica, no ha sofert cap tipus de modificació, ni manipulació o procés de muntatge. Pel que fa a la il·luminació, estem davant una llum natural. L'obertura de l'objectiu va ser entre f/8 i f/11 i la velocitat va ser de 1/400 de segon. L'autor no va utilitzar cap mena de trípode, simplement es va enfil·lar a unes pedres que hi havia en el cim de la muntanya.

En la seva reproducció, el mateix Rosenthal afirmava que va ser disparada sense gaire preparació i que no va tenir cap mena de reproducció tècnica, donat el gènere al qual pertany.

La imatge de Rosenthal és una fotografia en blanc i negre, un testimoni de fotoperiodisme bèl·lic. Tanmateix, es va convertir en una de les més conegudes de la guerra i es va fer molt popular en Estats Units, i va ser utilitzada com un element de propaganda política pel Govern.

Com a informació complementària, que l'alumnat no té per què conèixer ni respondre: Joe Rosenthal era un reporter de guerra dels Estats Units que va treballar al front del Pacífic durant la II Guerra Mundial. Va assistir a la conquesta d'Iwo Jima on va obtenir aquesta foto per la qual va guanyar el premi Pulitzer. La foto va ser presa en el mont Suribachi el 23 de febrer de 1945 i documenta el moment en què un grup de marins enlaira la bandera del seu país en l'indret tot utilitzant un pal de sis metres.

(2 punts)

2.3. El gènere fotogràfic al qual pertany és el *fotoperiodisme*. Aquest gènere neix l'any 1880 amb la primera fotografia publicada en un diari. Sorgeix vinculat amb el moviment de la fotografia humanista de després de la Segona Guerra Mundial i ha evolucionat fins als nostres dies sempre molt vinculat a la representació gràfica dels conflictes armats. Així, formen part de la història visual del món les imatges de la Guerra Civil Espanyola, de la II Guerra Mundial, de la Guerra del Vietnam i d'altres conflictes.

El fotoperiodisme comparteix, tot i que amb matisos, els principals trets diferencials del periodisme. D'aquesta manera es pot dir que el fotoperiodista utilitza la càmera com el periodista ha fet servir la ploma, la màquina d'escriure i, ara, l'ordinador, per copsar la realitat i fer-la arribar al seu públic.

Les seves característiques principals són:

*Actualitat: El contingut de les imatges del fotoperiodisme ha de reflectir un fet actual. Es tracta de portar a la audiència allò que s'està esdevenint en aquell moment, allò que es notícia perquè és rellevant, important o interessant.

*Objectivitat: El fotoperiodisme ha de fugir per definició de qualsevol manipulació de la imatge prèvia o posterior a la seva realització. Se suposa que allò que reflecteix l'objectiu del fotoperiodista ha de ser la realitat, un reflex de la veritat sense filtrar, i adequat al principi de l'ètica del periodisme i el seu codi deontològic. Així, són habituals en les seves fotografies les imatges crues i dures dels conflictes bèl·lics o altres esdeveniments dramàtics.

*Qualitats estètiques: Al fotoperiodisme coincideixen la voluntat periodística de reflectir la realitat amb la capacitat del artista plàstic d'evocar sensacions i sentiments mitjançant les seves imatges. D'aquesta manera, ens trobem amb una estètica molt cuidada i una construcció visual molt treballada. Són habituals les imatges visualment molt espectaculars, que inclouen grans esdeveniments històrics i moments claus del nostre passat immediat. També es caracteritza per l'espontaneïtat del fet que reflecteix, cosa que fa que el fotoperiodista hagi de triar entre la perfecció tècnica de la fotografia i la necessitat de copsar el moment just en què es produeix l'acció.

Tradicionalment associem el fotoperiodisme amb les imatges en blanc i negre, ja que els diaris no solien publicar fotografies en color. Això ha fet que després, tot i generalitzar-se l'ús del color en diaris i revistes, encara hi hagi molts autors que prefereixin el blanc i negre a l'hora de realitzar el seu treball.

(2 punts)

OPCIÓ B

2.1.

Es tracta de l'estil de còmic conegut com *Línia clara*. Es el gènere on el dibuix es caracteritza per una linealitat quasi exacta que ressegueix la silueta i les formes, sense ombres i amb un alt grau d'iconicitat (iconografia), tot i que no arriba a ser del tot realista. Aquest estil de còmic no només fa referència a la seva forma gràfica, també inclou altres trets estilístics que el defineixen i que tenen com objectiu la màxima comprensió de la història:

- Respecte pel disseny de les vinyetes clàssiques, sense innovacions en el llenguatge visual.
- Narrativa visual tradicional, amb enquadraments clàssics i narratives lineals.
- Ús del diàleg abundant com a recurs narratiu.
- Rètols informatius de narradors omniscients.
- Absència d'efectes d'ombra i llum, de tons mitjans o de taques negres.
- Pel que fa als continguts, acostumen a tenir guions representatius del gènere d'aventures.

(2 punts)

2.2. Un *anacronisme* és un objecte, acció o paraula que no es correspon amb l'època o lloc en què succeeix l'acció de la historieta. Habitualment, es fa servir amb intencions humorístiques, tot i que dependrà de la finalitat creativa de l'autor del còmic l'ús d'aquest recurs.

En relació amb el dibuix de l'anacronisme, no s'ha de valorar tant la qualitat del dibuix com la demostració que l'alumne ha entès i sap aplicar el concepte en la vinyeta, i ha recreat un espai o època concrets on quedi clar quins és l'anacronisme.

El *fora de camp* és tot allò que no veiem en l'enquadrament de la vinyeta, però que forma part de l'escena, ja sigui per la mirada d'un dels personatges, perquè el mateix enquadrament ho suggereix o, fins i tot, perquè el lector pot imaginar-se el que l'autor insinua amb el seu dibuix.

En relació amb el dibuix no s'ha de valorar tant la qualitat del dibuix com la demostració que l'alumne ha entès i sap aplicar el concepte en la vinyeta, i recrea una situació on el fora de camp sigui necessari per comprendre l'acció de la vinyeta.

(2 punts)

2.3. Es tracta de dibuixar un còmic de sis vinyetes, amb total llicència creativa. No s'ha de valorar tant la qualitat dels dibuixos com la demostració que l'alumne ha entès i sap aplicar els diferents tipus de plans i recursos demanats. A sota o al costat de cada dibuix, l'alumne ha d'identificar correctament de quin tipus de pla i de recurs es tracta, bé amb el nom complet o amb les abreviatures habituals per tal de reconèixer els plans i recursos demanats a l'enunciat.

(3 punts)